

Estudis Culturals

Codi: 40246
Crèdits: 10

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4313178 Literatura Comparada: Estudis Literaris i Culturals	OT	0	2

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Antonio Penedo Picos

Correu electrònic: Antonio.Penedo@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Prerequisits

Aquells requerits per a ingressar al màster.

Objectius

Una comprensió transdisciplinària tant del mètode de treball com de la selecció i interacció amb els objectes d'estudi.

Competències

- Analitzar com s'ha constituït la tradició literària i quins processos literaris i culturals han tingut un paper rellevant.
- Aplicar els fonaments ideològics de l'anàlisi cultural als diferents àmbits de la crítica literària i els estudis comparatistes.
- Comunicar els resultats de les seves investigacions a un públic expert i no expert.
- Examinar els fonaments ideològics de les representacions culturals del gènere i la sexualitat.
- Interpretar, d'acord amb les principals metodologies d'anàlisi, els continguts temàtics i simbòlics de l'obra en funció de les seves estratègies retòriques i pragmàtiques.
- Organitzar, planificar i gestionar projectes.
- Raonar críticament a partir de l'anàlisi i la síntesi.
- Realitzar aportacions creatives i originals en l'estudi comparatista dels textos literaris i culturals.
- Treballar en un equip interdisciplinari en entorns diversos.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar la manifestació dels diferents rols socials i de gènere dels personatges.
2. Comunicar els resultats de les seves investigacions a un públic expert i no expert.
3. Connectar els diferents formats i suports estudiats (música, cinema, televisió, Internet) amb els diferents canons artístics que convoquen.
4. Enfocar els diferents objectes d'estudi cap a la seva projecció en l'anàlisi sociopolític, històric i comparat.
5. Identificar els fonaments epistemològics i els instruments conceptuals i terminològics de la tradició literària occidental.
6. Organitzar, planificar i gestionar projectes.

7. Raonar críticament a partir de l'anàlisi i la síntesi.
8. Treballar en un equip interdisciplinari en entorns diversos.
9. Valorar la interacció signe/símbol i significat/sentit en els mitologemes de les obres seleccionades per a la interpretació.

Continguts

ESTUDIS CULTURALS EN L'ERA DIGITAL: TRADICIÓ I ACTUALITAT

Dr. Antonio Penedo-Picos. Antonio.Penedo@uab.es

1. Paràmetres i conceptes clau dels Estudis Culturals.
2. La connexió entre els Estudis Culturals i el Cànon epistemològic del segle XX: formalisme, estructuralisme, semiòtica, fenomenologia, hermenèutica i desconstrucció.
3. Ideologia i experiència estètica.
4. Ficció, Història i 'Realitat Social'.
5. El circuit de la cultura: hegemonia, marges i centralitat - Qui decideix i per què?
6. Significat i sentit, biologia, neurobiologia, corporalitat i ciències de l'esperit - Física quàntica.
7. Economia, tecnologia i (noves) classes socials.
8. Subjectivitat, identitat i "capacitació semiòtica" de la persona.
9. Ordres mediàtiques i ordres ètiques: l'obra d'art com a mediació.
10. Etnicitat, racialitat, nacionalisme i globalització - alterglobalització.
11. Sexualitat, gènere(s) i representació estètica.
12. De la societat teocèntrica als nous models urbans: el debat sobre els conceptes del sagrat i el laic - Cap a una redefinició d'allò civil i polític.
13. Mite, símbol i cànon en els nous models culturals: a) 'convergence culture', b) 'crossmedia', c) formats de televisió, cinema, videojoc i internet.

ESCENARIS: TRANSFORMACIONS I METAMORFOSIS

Dra. Núria Santamaria Roig. Mail: nuria.santamaria@uab.cat

UAB I INSTITUT DEL TEATRE

Les arts escèniques han fet servir sovint la idea de mutació i transformació per a formular aquella refracció artística i intel·lectual que implica l'escenificació o, com a mínim, allò escenificable. Tot partint d'aquest eix conceptual, la primera sessió es vertebrarà entorn de les transformacions dramàtiques que intenten dotar d'eloqüència contemporània a allò clàssic. La segona sessió reprèn la idea de la metamorfosi associada a una reflexió sobre llenguatges, procediments i tècniques teatrals que especulen sobre les identitats.

1. Metamorfosi d'allò textual
 1. El canon i la tradició revisitats.
 2. Préstecs, cites, traduccions i contestacions: reescriptures contemporànies dels clàssics.
 3. Teatralitats bastardes: dramàtiques paràsites i posades en escena actuals.

1. Metamorfosi d'allò corporal
 1. Ens i/o embolcalls:

i. Intèrprets i accionistes.

ii. Disfressa i nuesa.

1. Identitats dinàmiques i alquímies de la identitat: transformisme, fregolisme i travestisme.

Bibliografia general:

Abirached, R. (1994) *La crisis del personaje moderno*, Madrid: Publicaciones de la Asociación de Directores de Escena en España.

Abuín, A. (2006) *Escenarios del caos*, Valencia: Tirant lo Blanch.

AADD (2011) *Repensar la dramaturgia, errancies y transformación*, Murcia: Cendeac.

Fischer-Lichte, E. (2011) *Estéticas de lo performativo*, Madrid: Abada.

Lehmann, H.T. (2013) *El teatro postdramático*, Murcia: Cendeac.

Sánchez, J. A. (2007) *Prácticas de lo real en la escena contemporánea*, Madrid.

LA IMPORTÀNCIA DEL RELAT EN LA CREACIÓ D'IDENTITATS EN L'ÀMBIT DEL DISSENY

Dr. Lluís Sallés

ELISAVA ESCOLA UNIVERSITÀRIA DE DISSENY I ENGINYERIA

1. Els tres estadis de la identitat.
2. La mercaderia com a reflex.
3. Storytelling i storydoing.
4. Objectes de companyia.
5. El relat mercantil.
6. La síndrome de la marca.

Les estructures narratives que van constituir les identitats en els diferents mitjans, en els quals la ficció fluïa des de l'aparició de la novel·la, i posteriorment en la seva versió audiovisual, el cinema, avui no poden competir amb la gran fàbrica de dissenys que és la mercaderia.

La identitat mercantil és una forma d'imposició sentimental i sociocultural. Aquesta, sorgeix en el relat: el gran relat, el relat intermig i en el nanorrelat. Tots ells són responsables de la construcció de la identitat de l'individu.

Partim de la suposició que mitjançant l'adoctrinament mercantil fluctuem entre multiversos identitaris. La mercaderia acudeix a tota una tipologia de relats i estructures narratives per a, a través dels nostres referents íntims i les emocions vinculades a aquests, construir identitats artificials que mantinguin activa la nostra campana gaussiana del disseny, la qual cosa permet al mercat l'activació i desactivació de la novetat amb l'ajuda del fenomen de les tendències.

ELS OBJECTES DEL DISSENY I EL DISSENY COM A OBJECTE

Eduardo Castañé e.castane@ied.es

IED ESCUELA SUPERIOR DE DISEÑO

Objectius:

Donar una visió del Disseny i la seva influència en el món actual en la darrera meitat del s.XX fins als nostres dies. Establir la tasca del dissenyador en l'actualitat i el futur proper. El desenvolupament es realitzarà donant resposta a quatre preguntes: ¿què és el disseny?, ¿creativitat lliure?,

Temes:

1. ¿Què és el Disseny?

Explicació del naixement -naixements- del Disseny com a disciplina. Diferenciació del Disseny respecte a altres disciplines properes.

2. ¿Creativitat lliure?

Breu explicació de com s'utilitzen diferents mètodes de disseny, com s'apliquen pel desenvolupament d'idees, objectes, etc.

3. ¿Quins objectes desitjo?

La concepció bàsica i natural del Disseny és percebuda com a desenvolupament d'objectes -ja siguin peces de roba, complements, vehicles, artefactes, etc.- per la qual cosa veurem quins d'ells ens acompanyen diàriament. Disseny tangible.

4. ¿Quins objectes?

En els darrers anys la metodologia del disseny s'ha aplicat a diferents àmbits. Veurem a quins i quin benefici ens aporta. Disseny intangible.

Bibliografia:

Cultura del Disseny

JULIER, G. La cultura del diseño. Barcelona: Gustavo Gili, 2010. ISBN 9788425222290.

PRESS, M. i COOPER, R. El diseño como experiencia : el papel del diseño y los diseñadores en el siglo XXI. Barcelona: Gustavo Gili, 2009. ISBN 9788425222283.

SHOVE, E. The design of everyday life. Oxford ; New York: Berg, 2007. ISBN 9781845206833.

FLUSSER, V. Filosofía del diseño : la forma de las cosas. Madrid: Síntesis, 2002. ISBN 8477389896.

CLARKE, A.J. Design anthropology : object culture in the 21st century. Berlin: Springer, 2011. ISBN 9783709102336.

PINK, S., ARDEVOL, E. i LANZENI, D. Digital materialities : design and anthropology. S.l.: s.n. ISBN 9781472592569.

Disseny Ficció i especulatiu

DUNNE, A. i RABY, F. Speculative everything : design, fiction, and social dreaming. Cambridge, Mass. ; London : The MIT Press, cop. 2013. ISBN 9780262019842

DAUTREY, J. i QUINZ, E. Strange design : from objects to behaviours. S.l.: Forcalqueiret : it éditions, [2015]. ISBN 9782917053263

Filosofia i cultura:

BLOCH, E. El principio esperanza. Madrid: Aguilar, 1979. ISBN 8403519974

NIETZSCHE, F.W., VALDES, L.M. (Luis M.), ORDUNA, T. i VAIHINGER, H. Sobre verdad y mentira en sentido extramoral. Madrid: Tecnos, 1998. ISBN 8430919465

FREUD, S. El malestar en la cultura : y otros ensayos. Madrid : Alianza, 1973. ISBN 8420612804

VATTIMO, G. En torno a la posmodernidad. Barcelona: Anthropos, Editorial del Hombre, 1990. [Consulta: 3 setembre 2018]. ISBN 847658234X

BARTHES, R. i SCHMUCLER, H. Mitologías. Madrid: Siglo XXI de España, 2000. ISBN 843230381X

HARVEY, D. La condición de la posmodernidad : investigación sobre los orígenes del cambio cultural. Buenos Aires: Amorrortu editores, 1998. ISBN 9789505186594

RICŒUR, P., TAYLOR, G.H. i BIXIO, A.L. Ideologia y utopia. Barcelona: Gedisa, 2006. ISBN 8474323363

Articles

Fallman, D. "The interaction design research triangle of design practice, design studies, and design exploration". Design Issues, 24(3), 4-18. 2008

Winner, L. "Do Artifacts Have Politics?" The Whale and the Reactor. Chicago, IL: University of Chicago Press. 26-38. 1986

Alberto Corsin Jimenez (ed.) 2013 Prototyping cultures: art, science and politics in beta. Journal of Cultural economy. Special issue

VOKOUN, J.A., 2017. Strategic Design Thinking: Innovation in Products, Services, Experiences, and Beyond. Design and Culture [en línea], vol. 9, no. 3, pp. 357-359.

POÈTIQUES DE LA FI DEL MÓN: TRÀNSITS PELS UNIVERSOS DISTÒPICS

Dr. Iván Gómez García Mail: ivangg@blanquerna.url.edu

UNIVERSITAT RAMON LLULL-BLANQUERNA Ciències de la Comunicació

Presentació de les sessions: Historiadors i economistes solen recordar-nos que ells no se n'ocupen del futur, per tractar-se de quelcom desconegut e imprevisible. Però no són pocs aquells que han volgut imaginar, des de el terreny de la ficció, com serà aquest futur que ens espera. Autors tan diversos com Aldous Huxley o William Gibson han explorat les implicacions del nostre futur a través d'obres capitals, donant a llum un subgènere dintre de la ciència ficció, la distopia, que s'ha mostrat com a un dels més actius i recurrents dintre del cinema i la literatura. A través d'aquestes sessions explorarem les implicacions polítiques d'una sèrie d'obres essencials del gènere distòpic, mitjançant l'estudi comparat de cinema i literatura, i analitzant amb detall les idees i posicionaments que autors de referència han elaborat al llarg de l'últim segle. La distopia funciona no només com a avís (in)evitable futur, sinó com a diagnòstic crític del nostre present més immediat. És per això que l'objectiu de l'estudi no és únicament traçar una cartografia del gènere de les distopies, sinó explorar com, a través de la imaginació, aquestes obres han pensat el futur, han elaborat un discurs sobre el nostre present i s'han posicionat sobre temes essencials dintre del nostre panorama cibercultural.

Contingut de les sessions: Poètiques de la Fi del Món: Trànsits pels universos distòpics.

1. Utopia: La qüestionada idea sobre un futur millor.
2. Dels regnes (im)perfectes: el topos d'una vida bona.
3. L'era del turbocapitalisme: una contrageografia del capital "fràgil".
4. L'infern d'un món mecanitzat: distopies clàssiques (d'Orwell a Bradbury).
5. El cyberpunk com a imatge (interior) del capital (de J.G Ballard a William Gibson).
6. (Dat)Apocalypse Snow: el món sepultat per la informació.
7. Industrialització, modernització i racionalitat: Exposats a la vida urbana.
8. La ciutat com a sistema mergent: entorns urbans i informació.
9. Sobre la fi del progrés: poètiques de la fi del món.

Bibliografia

Baccolini, R., Moylan, T. (eds.): Dark Horizons. Science Fiction and the Dystopian imagination. New York: Routledge, 2003.

Barber, S.: Ciudades proyectadas. Cine y espacio urbano. Barcelona: Gustavo Gili, 2006.

Brockman, J. (ed.): Los próximos cincuenta años. El conocimiento humano en la primera mitad del siglo XXI. Barcelona, Kairós, 2004.

Brockman, J. (ed.): El nuevo humanismo y las fronteras de la ciencia. Barcelona: Kairós, 2007.

Buck-Morss, S.: Mundo soñado y catástrofe: La desaparición de la utopía de masas en el Este y el Oeste. Madrid: Antonio Machado, 2004.

Catalán, M.: El prestigio de la lejanía. Ilusión, autoengaño y utopía. Barcelona: Ronsel, 2004

Dahrendorf, R.: Conflicto social moderno. Madrid: Mondadori, 1990.

Davis, E.: Techgnosis. Myth, magic and mysticism in the age of information. London: Serpents Tail, 2004.

Domingo, A.: Descenso literario a los infiernos demográficos. Barcelona: Anagrama, 2008.

Fernández Buey, F.: Utopías e ilusiones naturales. Mataró: El Viejo Topo, 2007.

Kluitenberg, E.: Delusive Spaces. Essays on Media, Culture and Technology. Rotterdam: NAI Publishers, 2008.

Kosko, B.: El futuro borroso o el cielo en un chip. Barcelona: Crítica, 2000.

Molinuevo, J.L.: Humanismo y Nuevas Tecnologías. Madrid: Alianza, 2004.

Molinuevo, J.L.: La vida en tiempo real. La crisis de las utopías digitales. Madrid: Biblioteca Nueva, 2006.

Nicholas Taleb, N.: El Cisne Negro. El impacto de lo altamente improbable. Barcelona: Paidós, 2010.

Nicholas Taleb, N.: Antifrágil. Las cosas que se benefician del desorden. Barcelona: Paidós, 2013.

Ryan, M.L.: La narración como realidad virtual. Barcelona: Paidós, 1999.

Sennett, R.: Vida urbana e identidad personal. Barcelona: Península, 2001

Sloterdijk, P.: Esferas III. Espumas. Esferología plural. Madrid: Siruela, 2006.

Wegner, Phillip E. (ed.): Imaginary Communities. Utopia, the Nations, and the Spatial Histories of Modernity. Berkeley: University of California Press, 2002.

Metodologia

Cada sessió i cada docent aplicarà diferents enfocaments metodològics, sempre des de la coherència interna que suposa la pràctica dels Estudis Culturals.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Supervisades			
participación proactiva en el módulo	110	4,4	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8

Avaluació

L'avaluació consistirà en tres tipus de aportacions: 1. La monitorització del material bibliogràfic distribuït informàticament; 2. La presentació d'una recensió de cinc pàgines sobre alguns dels discursos presentats

per al professorat (elecció lliure); la presentació d'un treball final del mòdul on s'integrin i reflexionin de manera coherent les qüestions, nocions i perspectives plantejades durant el curs. La qualificació final serà el resultat ponderat de les tres aportacions.

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

En cas que les proves no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Teams, etc. El professor o professora vetllarà perquè l'estudiant hi pugui accedir o li oferirà mitjans alternatius, que estiguin al seu abast.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
preparación trabajo final de módulo	60 %	140	5,6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9

Bibliografia

En la guia resta explicitada la bibliografia corresponent.

Programari

No hi ha especificacions.